MATICA SLOVENSKÁ

NÁRODNÉ MATIČNÉ SLÁVNOSTI TRNAVA 2017

TRNAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ

Tibor Mikuš a kolektív

Národné matičné slávnosti Trnava 2017

MESTO TRNAVA

EVANJELICKÁ CIRKEV A. V. NA SLOVENSKU

TRNAVSKÁ ARCIDIECÉZA

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE

NÁRODNÉ MATIČNÉ SLÁVNOSTI TRNAVA 2017

Milí priatelia, drahí matičiari.

Naše rozhodnutie byť spoluorganizátorom tohtoročných Národných matičných slávností 2017 v Trnave nebolo náhle. Matica nás oslovila, pretože vedela, že máme dlhoročné skúsenosti s organizovaním veľkých podujatí v prospech národnej myšlienky. S Maticou slovenskou sme pripravili spolu rad konferencií a osláv. Najmä ostatné štyri roky sa viažu na tri mimoriadne udalosti z našej histórie. V roku 2013 to bolo 1150. výročie príchodu vierozvestcov Cyrila a Metoda, v roku 2015 dvojsté výročie narodenia Ľudovíta Štúra a v tomto roku rovnaké výročie Jozefa Miloslava Hurbana. Terajšia spolupráca je teda logickým vyvrcholením spoločných aktivít.

Trnavský samosprávny kraj je rodiskom mnohých významných osobností. Pri príležitosti matičných dní sme pripravili v Divadle Jána Palárika v Trnave panteón búst ľudí, ktorí zviditeľnili tento kraj. Boli vystavené busty Juraja Fándlyho, Jána Palárika, Antona Bernoláka, Andreja Radlinského, Jozefa Miloslava Hurbana, ktorý v Hlbokom kodifikoval spolu so Štúrom a Hodžom spisovnú slovenčinu ako jeden z najdôležitejších atribútov samostatného národa. Na Dobrej Vode navštívili významného básnického barda Jána Hollého. To bol jeden z prvých príkladov náboženského a politického ekumenizmu, kedy sa stretol katolík s evanjelikmi, aby sa spojili pri tom ušľachtilom cieli. Rovnaký politický ekumenizmus presadzujeme aj dnes, spolupracujeme s každým bez rozdielu vierovyznania a politickej orientácie.

Očakávam, že Národné matičné slávnosti prinesú matičnému stromu aj nové výhonky v podobe mladých ľudí, ktorí sa do hnutia zapoja. Uctili sme si významné osobnosti položením vencov a oslávili sme tieto dni aj dobrou hudbou a tancom. Ako pamiatka zostanú lipa posadená pri pamätníku Antona Bernoláka a Lipa Andreja Radlinského v záhrade Západoslovenského múzea v Trnave.

Tibor Mikuš
predseda Trnavského samosprávneho kraja

Milí priatelia,

skončili sa tohtoročné Národné matičné slávnosti, ktoré sme organizovali pri príležitosti 154. výročia založenia Matice slovenskej (MS). Pozostávali z dvoch samostatných častí. Prvá časť slávností sa uskutočnila v piatok 11. augusta 2017, v Martine. Ťažisková druhá časť Národných matičných slávností s bohatým sprievodným programom sa uskutočnila 7. – 10. septembra 2017 v Trnave. Hlavným partnerom Matice slovenskej pri príprave a realizácii Národných matičných slávností 2017 bol Trnavský samosprávny kraj (TTSK).

Dnes sa o Matici často hovorí veľmi kriticky. Robia to však ľudia, ktorí matičné hnutie nepoznajú. Matica slovenská má nielen tradíciu, zásluhy o národ z minulosti, ale aj dnes obrovské množstvo zapálených ľudí, ktorí pre kultúru, vzdelanosť a udržiavanie najkrajších tradícií robia veľké množstvo práce na Slovensku.

Slávnosti ukázali celému Slovensku jej bohatú činnosť od vedeckej a odbornej, cez prácu s mládežou od útleho veku po dospelosť, vydavateľské aktivity, pohľad do zbierok krojov a dobových kostýmov, archívnych záznamov, ktoré vytvárajú podmienky na výstavy k výročiam osobností, na ktoré môžu byť všetci Slováci hrdí. Aby sme si vedeli predstaviť rozsah tejto prezentácie, treba uviesť, že do prípravy a realizácie bolo zapojených viac ako tisíc matičiarskych nadšencov a nikto z nich to nerobila pre peniaze, ale z lásky k národu.

V tejto súvislosti treba vyzdvihnúť tiež prácu matičiarov Trnavského samosprávneho kraja pod vedením Libuše Kluckovej, miestnej predsedníčky Adriany Horváthovej, riaditeliek Domov MS v Galante, v Nitre a v Šuranoch Zlatice Gažovej, Veroniky Bilicovej a Miroslavy Kozárovej. Galakoncertu a odborným podujatiam, ktorým dal obsah vedecký tajomník MS Peter Cabadaj, ktorý má veľké skúsenosti a je zárukou kvality.

Chcem poďakovať predsedovi TTSK Tiborovi Mikušovi, ktorý patrí k významným osobnostiam kraja a je zárukou vysokej kvality a profesionality. Samozrejme, dôležité je aj jeho celoživotné nasadenie pre slovenské záujmy. Jeho angažovanie sa v príprave Národných matičných slávností ako podujatia podporujúceho rozvoj vlastenectva a lásky k národu bolo obdivuhodné. Sila jeho osobnosti získala širokú podporu tak z kruhov inteligencie kraja, ako aj z podnikateľských štruktúr. Pravdaže, má aj vynikajúcich spolupracovníkov, a keď nájdeme takúto podporu pre slovenskú kultúru a vzdelanosť aj v ostatných krajoch Slovenska, nemusíme sa báť budúcnosti. Takto by sa dalo menovať mnohých ďalších, ktorí robia dobré veci so srdcom, a nie pre peniaze.

Viliam Oberhauser,
prvý podpredseda Matice slovenskej

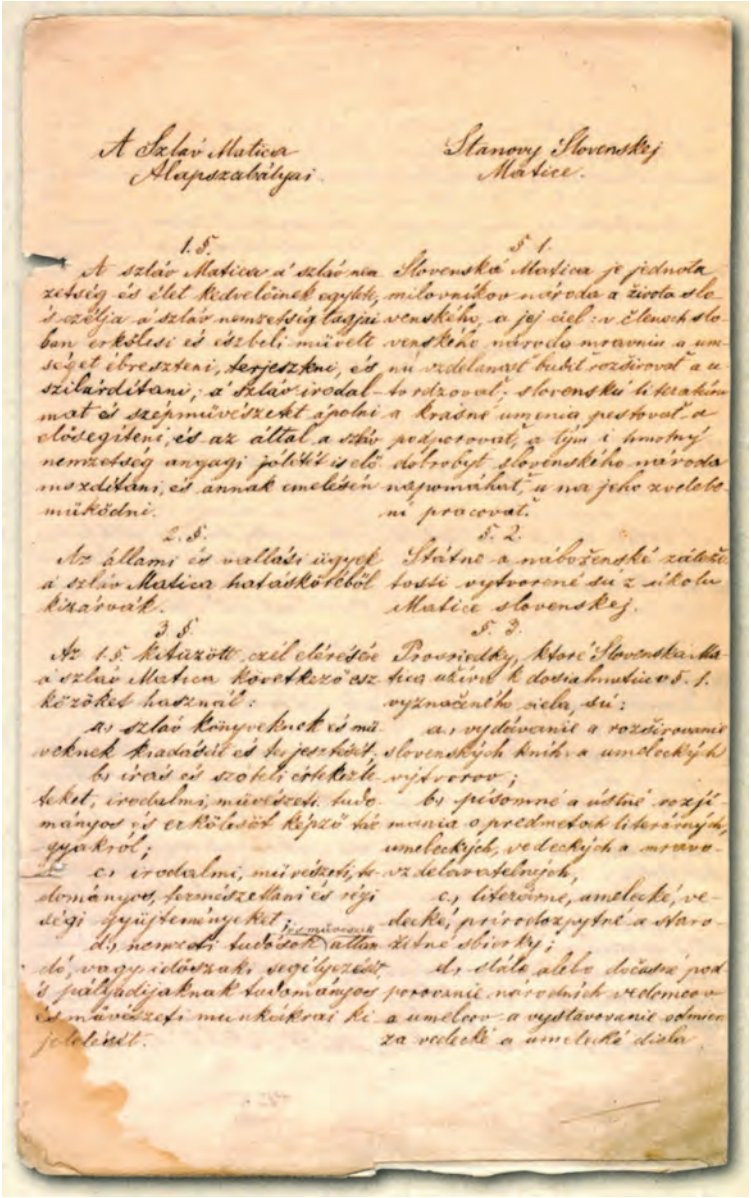

A Szláv Matica Alapszabályai.

1. §.

A szláv Matica a' szláv nemzetség és élet kedveltjeinek egyik szélja a szláv nemzetség tagjai szellemben erkölcsi és izbeli művelt szépet ébresztení, terjesztení, és szilárdítani; a' szláv irodalmat és szépművészeket ápolni és elősegíteni, és az által a szláv nemzetség anyagi jóléte is előmozdítani, és annak emelésén működni.

2. §.

Az állami és vallási ügyek a szláv Matica hatáskörétől kizárvák.

3. §.

Az 1. §. kitázott czél elérésére a szláv Matica következő eszközöket használ:

a, szláv könyveknek és más veknek kiadásait és terjesztését,

b, írói és szóteli értekezleteket, irodalmi, művészeti tudományos és erkölcsöt képző tárgyakról;

c, irodalmi, művészeti, tudományos, szemészeti és régi régiségi gyűjteményeket;

d, nemzeti tudósok allanodó, vagy elhörzsaki segélyezést és pályadíjaknak tudományos és művészeti munkákrai kitűzését.

Stanovy Slovenskéj Matice.

§. 1.

Slovenská Matica je jednota milovníkov národa a života slovenského, a jej cieľ: v členoch slobodu erkolesi a izbeli vzdelanosť pestovať a umenie vzdelanosť budiť rozširovať a utvrdzovať, slovenski literárnu a krásne umenia pestovať a podporovať, a tým i hmotný dobrobyt slovenského národa napomáhať, a na jeho zvelebení pracovať.

§. 2.

Státne a náboženské záležitosti vytvorené sú z úkolu Matice slovenskéj.

§. 3.

Prostriedky, ktoré Slovenská Matica užívá k dosiahnutiu §. 1. vyznačeného cieľa, sú:

a, vydávanie a rozširovanie slovenských knih a umeleckých výtvorov;

b, písomné a ústné rozjímania o predmetoch literárnych, umeleckých, vedeckých a mravoučných;

c, literárne, umelecké, vedecké, prírodozpytné a starožitné sbírky;

d, stále alebo dočasné podporovanie národných vedcov a umelcov a vydávanie odmien za vedecké a umelecké diela.

Stanovy Matice slovenskej v slovenskom a maďarskom jazyku z 5. 2. 1862

POSLANIE MATICE SLOVENSKEJ

Poslaním MS je rozvíjať a upevňovať slovenské vlastenectvo, prebúdzať a umocňovať národné povedomie Slovákov i krajanov žijúcich v zahraničí, prehlbovať vzťah občanov k slovenskej štátnosti. Prednostne získavať slovacikálne dokumenty, zhromažďovať, spracúvať, uchovávať, ochraňovať a sprístupňovať národné kultúrne dedičstvo, robiť základný slovakistický výskum, zúčastňovať sa na tvorbe a rozvoji miestnej a regionálnej kultúry. Združovať tvorcov a priaznivcov slovenskej kultúry a vedy vo svete. Zúčastňovať sa na propagácii Slovenskej republiky, rozvíjať styky s európskymi a svetovými organizáciami pre otázky kultúry, národnej identity, duchovného života a ochrany všeľudských hodnôt. Zakladať doma i v zahraničí nadácie a fondy na podporu národného a kultúrneho života Slovákov a na oceňovanie najvýznamnejších tvorcov z vymedzených oblastí tvorivej činnosti. Vydávať pôvodnú slovenskú umeleckú tvorbu, vedecké diela a publicistiku, spolupracovať pri tvorbe učebníc a učebných textov niektorých predmetov spoločenských vied pre základné a stredné školy. Zapájať mládež do kultúrno-tvorivého procesu a pestovať v nej národné, kresťanské, mravné a demokratické hodnoty.

Cieľom Matice slovenskej je pestovať v mládeži túžbu po poznaní národných dejín, kultúry a vzťah k národným tradíciám, pričom napomáha ich rozvoj. Uskutočňuje to predovšetkým vytváraním podmienok na všestranné vzdelávanie, podporou kultúrnych a iných záujmov a záľúb mládeže, rozvojom sociálnych kontaktov a zvyšovaním jej kultúry pre plnohodnotný spoločenský život. Spolupracuje s detskými i mládežníckymi organizáciami a, samozrejme, aj s krajanmi v zahraničí predovšetkým v osvetovej i kultúrnej oblasti, ale i v oblasti voľnočasových aktivít pre deti a mládež.

Matica slovenská od roku 1990 každoročne organizuje pre deti medzinárodný detský tábor v srdci Vysokých Tatier v Tatranskej Lesnej.

Každé tri roky Matica slovenská organizuje Matičný svetový festival slovenskej mládeže, na ktorom sa stretávajú mladí ľudia z celého sveta. Absolvujú rôzne športové podujatia, divadelné, folklórne a hudobné predstavenia, ale navštívia aj kultúrne pamiatky Slovenska.

Matica slovenská svojím poslaním a postavením plní nezastupiteľnú úlohu v integrácii slovenskej spoločnosti bez rozdielu sociálneho postavenia, náboženského vierovyznania a politickej príslušnosti.

Z DEJÍN MATICE SLOVENSKEJ

„Slovenská Matica je jednota milovníkov národa a života slovenského a jej cieľ: v členoch slovenského národa mravnú a umnú vzdelanosť budiť, rozširovať a utvrdzovať; slovenskú literatúru a krásne umenia pestovať a podporovať a tým i hmotný dobrobyt slovenského národa napomáhať a na jeho zveľaďovaní pracovať"

Stanovy Matice slovenskej, 1863 (§ 1)

1861

V dňoch 6. a 7. júna na zhromaždení v Martine bola v prijatom Memorande národa slovenského aj požiadavka na založenie slovenského kultúrneho spolku. Zároveň sa ustanovil výbor, ktorý vypracoval stanovy Matice slovenskej.

1863

Prvé valné zhromaždenie Matice slovenskej sa konalo 4. augusta. Za predsedu bol zvolený biskup Štefan Moyses, za podpredsedu superintendent Karol Kuzmány.

1865

Národnú svetlicu, prvú budovu Matice slovenskej, slávnostne otvorili 8. augusta; bola financovaná z celonárodných grajciarových zbierok. Za krátke obdobie činnosti rozvinula MS rozsiahlu zberateľskú a vydavateľskú činnosť. Zhromažďovala cenné zbierky pamiatok z kultúrnych dejín Slovákov a Slovenska. Vydala 82 zväzkov kníh. Poskytovala štipendiá a pôžičky slovenským vedcom a študentom, nadväzovala domáce i zahraničné kontakty. Dôstojne vstúpila do rodiny slovanských spolkov s podobným názvom, ako boli Matica srbská (1826), Matica česká (1831), Matica chorvátska (1842), Matica moravská (1849).

1875

Uhorská vláda zakázala činnosť Matice slovenskej. Zhabala jej všetok majetok a neskôr ho odovzdala tzv. Hornouhorskému maďarskému vzdelávaciemu spolku (FEMKA). Pokusy o obnovenie činnosti MS boli neúspešné. Pokračovali v nej však iné martinské spolky s celonárodnou pôsobnosťou, najmä Živena (1869), Kníhtlačiarsky účastinársky spolok (1870), Slovenský spevokol (1872) a Muzeálna slovenská spoločnosť (1893).

1919

Činnosť Matice slovenskej bola obnovená 1. januára. Oživotvorujúce valné zhromaždenie sa konalo 5. augusta 1919. Matica nadviazala na predchádzajúcu prácu, navyše začala budovať členskú základňu a zakladať vedecké odbory. Zriadila aj Ústredie slovenských ochotníckych divadiel, knižnicu a archív.

1922

Matica slovenská začala opäť vydávať časopis Slovenské pohľady, neskôr aj časopis pre deti Slniečko.

1932

Valné zhromaždenie 12. mája výrazne ovplyvnilo ďalšie smerovanie Matice slovenskej. Sústredila sa na národný program, zintenzívnila vedeckú a rozvinula bohatú vydavateľskú činnosť (okrem kníh začala vydávať aj časopis Slovensko, určený pre členskú základňu).

1941
Na pôde Matice slovenskej vznikol spolok Slovenská národná knižnica, jeho hlavnou úlohou bolo vyhľadávať, získavať a uchovávať slovacikálne tlačené dokumenty.

1943
Matica slovenská založila v Martine modernú tlačiareň Neografiu.

1948
Komunistický režim Neografiu znárodnil. V rokoch 1949 - 1953 politické orgány postupne zobrali Matici slovenskej vedeckú prácu, zlikvidovali jej členskú základňu a inštitúciu zredukovali na ústredie osvetovej práce.
Dovtedajšiu matičnú vedeckú činnosť presunuli do príslušných ústavov Slovenskej akadémie vied v Bratislave.

1954
SNR v apríli prijala zákon o Matici slovenskej ako Národnej knižnici a knihovedného ústavu.

1959
V argentínskom meste Buenos Aires založili Zahraničnú Maticu slovenskú. Založil ju Jozef Cíger Hronský.

1968
Politické uvoľnenie v spoločnosti prinieslo nádej aj na oživenie pôvodného poslania Matice slovenskej vrátane znovuobnovenia jej členskej základne a rozvoja starostlivosti o zahraničných Slovákov. Tento nádejný proces trval len krátko a bol zastavený v tzv. normalizačnom procese.

1973
Slovenská národná rada prijala 20. decembra zákon o Matici slovenskej, ktorý ju v podstate vrátil do stavu spred dvadsiatich rokov. Členská základňa bola zrušená, činnosť Matice slovenskej sa znova sústredila v prvom rade na knihovníctvo, bibliografiu, biografiu, literárne múzejníctvo a archívnictvo.

1975
30. augusta otvorili v Martine na Hostihore novú, veľkoryso koncipovanú budovu Matice slovenskej, dielo architektov D. Kuzmu a I. Cimmermana.

1990
V dňoch 10. - 11. augusta sa konalo oživotvorujúce valné zhromaždenie v Martine. Mnohí bývalí pracovníci, členovia a priaznivci sa opäť prihlásili k Matici slovenskej.

Prvým predsedom v novodobej histórii sa stal Viliam Gruska. Na valnom zhromaždení zvolili za predsedu MS Ing. Jozefa Markuša, DrSc.

1991

26. júla Slovenská národná rada prijala nový zákon o Matici slovenskej, ktorý vytvoril priestor na jej postupný návrat od štátom riadenej inštitúcie k nezávislej ustanovizni. Výrazne sa rozvíja spolková súčasť Matice slovenskej a pretvára sa sieť jej pracovísk.

1992

Matica slovenská v spolupráci so Svetovým kongresom Slovákov po prvýkrát organizuje stretnutie mladých Slovákov z celého sveta pod oficiálnym názvom Svetový festival slovenskej mládeže. Konal sa v dňoch 12. - 19. júla v Martine. Matičný festival organizuje Matica slovenská každý tretí rok.

1993

Vznik samostatnej Slovenskej republiky bol završením dlhej etapy boja Matice slovenskej za slovenskú národnú identitu. Postupne sa plnia tézy Národného programu MS, koncipovaného v rokoch 1991 - 1992. Do lona Matice sa vrátila totalitným režimom zoštátnená tlačiareň Neografia, časopis Slovenské pohľady, niektoré zoštátnené matičné domy. Matica založila zbierku na Národný poklad a začala udeľovať ceny Nadácie MS.

1997

Zákonom z 13. februára, ktorý prijala Národná rada Slovenskej republiky, sa Matica slovenská stáva verejnoprávnou ustanovizňou, ktorá plní vymedzené štátne úlohy. Dňa 17. júla otvorili v Martine Svetový rok Slovákov.

2000

Národná rada Slovenskej republiky schválila tzv. knižničný zákon, ktorý bez účasti MS pripravil vtedajší minister kultúry Milan Kňažko. Zákon poškodil Maticu slovenskú a negatívne zasiahol do jej činnosti na viacero rokov. Musela opustiť sídelnú budovu v Martine na Hostihore, ale aj historicky prvú budovu - obidve pripadli do správy Slovenskej národnej knižnice.

2004

Valné zhromaždenie v Spišskej Novej Vsi prijalo Programové zámery na obdobie rokov 2004 - 2007 s výhľadom do roku 2010 a tiež Memorandum Slovákov doma i vo svete.

2007

Matica slovenská zorganizovala 1. európsky kongres slovanských Matíc, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia zo všetkých štátov, kde medzi Slovákmi pôsobí ich národná matica. Valné zhromaždenie Matice slovenskej v Martine schválilo významné dokumenty jej ďalšieho pôsobenia. Delegáti výraznou väčšinou opäť zvolili za predsedu MS Jozefa Markuša; výbor MS následne zvolil do funkcie nového správcu MS Jána Eštoka.

2008

Historicky prvé zasadnutie vlády Slovenskej republiky za účasti najvyšších ústavných činiteľov a predsedu MS sa konalo 2. januára pri príležitosti 15. výročia vzniku Slovenskej republiky v matičnej budove na Mudroňovej ulici v Martine.

2009

V rámci Martinských matičných slávností bol otvorený Rok Jozefa Cígera Hronského (august 2009 - júl 2010) pri príležitosti 50. výročia vzniku Zahraničnej Matice slovenskej a 50. výročia úmrtia J. C. Hronského.

2010

Matica slovenská v spolupráci s Nitrianskym samosprávnym krajom, mestom Nitra, ďalšími mestami a obcami zorganizovala v dňoch 1. - 5. júla 2010 11. ročník Matičného svetového festivalu slovenskej mládeže.

V novembri valné zhromaždenie Matice slovenskej zvolilo za svojho predsedu Ing. Mariána Tkáča, PhD.

MATICA
SLOVENSKÁ

OTVORENIE NÁRODNÝCH MATIČNÝCH SLÁVNOSTÍ 2017

7. 9. 2017 – Slávnostné otvorenie Národných matičných slávností sa konalo pri Pomníku Antona Bernoláka. Na slávnostnom položení vencov a sadení lipy sa zúčastnil aj exprezident Ivan Gašparovič. Na slávnosti si prevzal ocenenie od Matice slovenskej a Trnavského samosprávneho kraja za osobný prínos v oblasti vedy, výskumu a vzdelávania na Slovensku riaditeľ Štátneho pedagogického ústavu Ľudovít Hajduk. Ocenenie bolo udelené za rozvoj vedy, výskumu, šírenie kultúry, podporu vzdelávania, uchovávanie histórie a oboznamovanie najmä mladej generácie s historickými osobnosťami Slovenska.

„Matica slovenská v tomto zmysle robí neoceniteľnú prácu, pretože aj v tomto období materiálneho blahobytu prináša duchovné hodnoty, na ktorých Slovensko pretrvalo celé stáročia. Tieto hodnoty mu pomohli prekonať aj najťažšie chvíle biedy a ponižovania a tak sme sa my mohli dožiť súčasnej slobody a demokracie", uviedol Ľudovít Hajduk.

SLOVENSKO

RNOLÁK 1813

SLOVENSKO V SÚRADNICIACH ČASU

7. 9. 2017 – Prvým vrcholom Národných matičných slávností Trnava 2017 bola konferencia Slovensko v súradniciach času Na začiatku odovzdal predseda TTSK Tibor Mikuš účastníkom pozdrav prezidenta J. E. Ivana Gašparoviča a účastníci si uctili pamiatku zosnulého biskupa – národovca Štefana Vrableca.

Účastníci konferencie vyslovili uznanie a podporu vláde SR za ochranu národnoštátnych záujmov a vďaku za čestný boj o našu budúcnosť. Zároveň vyzvali vládu a predstaviteľov politických strán, aby sa začalo s otvorenou diskusiou o podmienkach nášho členstva v EÚ, aby sa slobodne posúdili plusy a mínusy nášho začlenenia v novo črtajúcej sa centralizovanej Európe, a na túto diskusiu ponúkli matičnú pôdu.

Predseda Matice slovenskej Marián Tkáč v priebehu konferencie ocenil viaceré osobnosti, ktoré sa podieľali na organizovaní slávností. Ocenenia si prevzali predseda TTSK Tibor Mikuš, rektor UCM Jozef Matúš, rektor Trnavskej univerzity Marek Šmíd a podnikateľ Vladimír Poór. Medailu Štátneho pedagogického ústavu si prevzal z rúk zástupcu ústavu predseda Matice slovenskej Marián Tkáč.

Súčasťou konferencie bol aj aj prezentácia poštového lístka a príležitostnej pečiatky s motívom loga Národných matičných slávností.

VÝSTAVY V DIVADLE JÁNA PALÁRIKA

7. 9. 2017 – Súbežne s konferenciou boli v Divadle Jána Palárika otvorené tri výstavy.

Prvou bol panteón osobností TTSK. Inštalované boli busty Juraja Fándlyho, Jána Palárika, Antona Bernoláka, Andreja Radlinského, Jozefa Miloslava Hurbana, ktorý v Hlbokom kodifikoval spolu so Štúrom a Hodžom spisovnú slovenčinu ako jeden z najdôležitejších atribútov samostatného národa a ďalších osobností ako sú Mikuláš Schneider – Trnavský, alebo Miroslav Válek.

Druhou bola výstava Veľké postavy trnavského regiónu. Treťou bola výstava hovoriaca o spolupráci TTSK a Matice slovenskej.

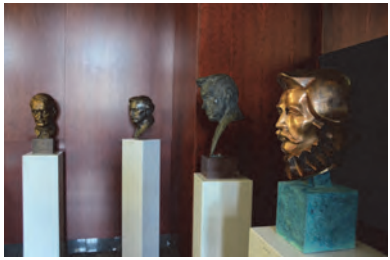

VEĽKÉ POSTAVY Z DEJÍN TRNAVSKÉHO REGIÓNU

NÁRODNÉ MATIČNÉ SLÁVNOSTI
SPOLOČNÉ AKTIVITY
TTSK A MATICE SLOVENSKEJ

ŠKOLA FANTÁZIE

7. 9. 2017 - V Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave prebehla beseda Škola fantázie s deťmi zo základných škôl a Katarínou Mikolášovou s Igorom Válekom, autormi vydávajúcimi detské knihy pod hlavičkou Matice slovenskej.

Katarína Mikolášová napísala veselé básničky pre múdre detičky, Oriešok večnej krásy, Odvážny Brusko a najnovšia jej kniha sa volá Bojnickí búbeli, o bytostiach, ktoré žijú v teplých minerálnych prameňoch a vodách hlboko pod zemou.

Igor Válek napísal pre deti knihu Povesti o slovenských riekach, na ktorú v tomto roku nadviazal knihou Povesti *o* slovenských jazerách*, plesách, studniach a* studničkách.

MATICA
SLOVENSKÁ

MATIČNÉ VÝSTAVY

7. 9. 2017 - Návštevníci si mohli v Dome kultúry na Trojičnom námestí v Trnave pozrieť viacero zaujímavých výstav. Súbor 73 krojovaných bábik predstavuje regióny Slovenska, ľudové masky tradície predchádzajúcich generácií a najnovšie publikácie ponuku Vydavateľstva Matice slovenskej (MS) a Neografie Martin. Vydavateľstvo MS prinieslo do Trnavy ukážky svojho edičného plánu, v ktorom sú najnovšie tituly detskej literatúry, cestopisy, umenovedné i jazykovedné knihy. Kolekcia krojovaných bábik prišla na Slovensko z Írska, kde sa ich výrobe a zbieraniu venujú manželia Bellovičovci. Výstavu Krojované miniatúry pripravil Dom MS v Lučenci. Šatnica MS – požičovňa krojov a kostýmov, ktorá nimi zásobuje celé Slovensko, zase pre NMS pripravila ukážku ľudových maškár, ktoré sa používali pri obyčajoch a hrách viazaných k jednotlivým ročným obdobiam.

Doplnili ich panelové výstavy Cesta Slovenskou Amerikou a Dvestoročnica Jozefa Miloslava Hurbana.

Dvestoročnica

BESEDA S MATIČNÝMI AUTORMI

7. 9. 2017 – Na Strednej priemyselnej škole v Trnave sa konalo stretnutie mládeže s matičnými autormi pri prezentácii vydavateľskej činnosti Matice slovenskej (MS).

Medzi mládež prišli spisovateľ Jaroslav Rezník starší, šéfredaktor Vydavateľstva MS Igor Sokolík, riaditeľ Vydavateľstva MS Stanislav Muntág, šéfredaktor Historického zborníka Peter Mulík, riaditeľ Slovenského historického ústavu MS Ivan Mrva, publicista a spisovateľ Ľuboš Jurík a šéfredaktor Slovenských pohľadov Bystrík Šikula.

Mládež zaujalo najmä neformálne rozprávanie Ľuboša Juríka o peripetiách s písaním knihy o Alexandrovi Dubčekovi. Úspech mali aj príhody z ciest po Slovensku, ktoré rozprával spisovateľ Jaroslav Rezník. Pri rozprávaní kládli aj účastníci besedy mládeži otázky k témam, o ktorých rozprávali a za správnu bola odmenou kniha prítomných autorov. Na konci stretnutia nasledovala autogramiáda.

SADENIE LIPY ANDREJA RADLINSKÉHO

7. 9. 2017 – V záhrade Západoslovenského múzea v Trnave pribudla Lipa Andreja Radlinského. Posadili ju spoločne predseda TTSK Tibor Mikuš, predseda Matice slovenskej Marián Tkáč, prvý podpredseda matice Viliam Oberhauser a predseda Prezídia Matice Miroslav Holečko.

„Andrej Radlinský je pevným pilierom našich dejín. Bol autorom známeho hesla Za Boha a za národ, Andrej Hlinka potom toto heslo používal pri svojej politickej činnosti. Ja ako východniar som vďačný radlinskému, že chodil so svojou knihou po východoslovenských dedinách, čítal z nej a keď mu ľudia rozumeli, hneď si to zapísal. Takto našiel a potvrdil 119 slovenských dedín. Slovákov v tých ťažkých časoch, kedy žil, chceli totiž ovládnuť a rozdeliť, aby zabudli na slovenskú reč. Som rád, že tu zostane ako pamiatka na matičné dni táto lipa, a možno bude mať v Trnave raz aj pomník, lebo si to zaslúži“, vyjadril prianie v príhovore Marián Tkáč.

DNI
ANDREJA RÁDLINSKÉHO
2017

Fotografická reportáž z Národ

NÁRODNÉ MATIČNÉ SLÁVNOSTI TRNAVA 2017

7. september štvrtok

8. september piatok

lných matičných slávností v Trnave

MATICA SLOVENSKÁ · TRNAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ · MESTO TRNAVA · EVANJELIČKÁ CIRKEV A. V. NA SLOVENSKU · TRNAVSKÁ ARCIDIECÉZA · TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE · UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE

9. september sobota

10. september nedeľa

DOBRODRUŽSTVO ALEBO ZMIERENIE PRI OBŽINKOCH

7. 9. 2017 – V Divadle Jána Palárika v Trnave sa na záver prvého dňa matičných slávností hrala klasická komédia Dobrodružstvo alebo Zmierenie pri obžinkoch.

Naštudovalo ju v roku 2010, ktorý bol vyhlásený za Rok kresťanskej kultúry a kedy sme si pripomenuli i 140. výročie od skonu kňaza, politika, kultúrneho dejateľa a divadelníka – komédiografa Jána Palárika. Divadlo nesie v názve meno tohto svojho patróna, ktorý sa s láskavou humanitou pozeral na rôzne neduhy slovenskej spoločnosti.

Palárikova veselohra stavia komiku a pointy situácií na dobrodružstve predstieranej identity. Vítanie mladého baróna Kostrovického, potencionálneho ženícha sa deje vo výraznom erotickom napätí. Zámena postáv je v hre aj v inscenácii zdrojom mnohých komických výstupov ba i dobrodružných ľúbostných avantúr. Napriek zdanlivo neriešiteľným konfliktom spejú všetky vzťahy možno až k zmiereniu...

Divadlo Jána Palárika touto inscenáciou zároveň uzatvára trilógiu Palárikových veselohier (Drotár, 2000, Inkognito, 2006).

PREZENTÁCIA ÚSTAVOV A PRACOVÍSK

8. 9. 2017 V Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave sa uskutočnila prezentácia vedeckých ústavov a odborných pracovísk Matice slovenskej (MS) a Univerzity sv. Cyrila a Metoda. Podujatím sprevádzal vedecký tajomník Matice slovenskej Peter Cabadaj, ktorý zároveň v úvode priblížil históriu vedeckej a odbornej činnosti Matice.

S ďalšími prednáškami vystúpili riaditeľ Slovenského historického ústavu MS Ivan Mrva, tajomník Historického odboru MS Peter Mulík, riaditeľ Slovenského literárneho ústavu MS Marián Grupač, riaditeľka Krajanského múzea MS Zuzana Pavelcová, riaditeľ Archívu MS Pavol Madura, riaditeľka Strediska národnostných vzťahov MS Margaréta Vyšná, predseda Národohospodárskeho odboru MS Ladislav Lysák a predseda Politologického odboru MS Roman Michelko.

MATICA POZDRAVILA FOLKLÓROM JARMOK

8. – 9. 9. 2017 - Zahraničné a domáce folklórne skupiny počas trvania Národných matičných slávností spríjemňovali pobyt návštevníkom Trnavského jarmoku na hlavnom pódiu na Trojičnom námestí v Trnave. V piatok účinkovali Kapežďan z Hájskeho, Bystričan zo Záhorskej Bystrice, Močenčanka a Močenskí speváci z Močenku, Haviar z Rožňavy, Pustakerčanka z Pustých Sadov. V sobotu to boli Dychová hudba Kesanka z Bánova, Slnečnica z Dunajskej Stredy, Geľovianka zo Sebechlieb, Važinka zo Šoporne, Liptáci z Ukrajiny a Rešovian z Bardejova.

MATIČNÁ ESEJ 2017

8. 9. 2017 - V Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave sa uskutočnilo vyhodnotenie celoslovenskej literárnej súťaže Matičná esej 2017 – Hurbanov odkaz dnešku. Cieľom bolo esejistickou formou reflektovať mnohostrannú osobnosť a nadčasový odkaz Jozefa Miloslava Hurbana, ako aj historické deje a osobnosti z jeho generačného okruhu, ktoré svojím životom a dielom bezprostredne vplývali a stále vplývajú na rozvoj národného života Slovákov.

Na treťom miest sa umiestnil Patrik Žuffa z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Druhá v poradí bola Martina Pomikalová z Katolíckej univerzity v Ružomberku a víťazom sa stala Alexandra Kubišová z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Víťazom súťaže bol pri príležitosti Národných matičných slávností udelený Ďakovný list predsedu Trnavského samosprávneho kraja a predsedu Matice slovenskej. Účastníkom literárnej súťaže bol odovzdaný Pamätný list.

Podujatie moderovali Marian Grupač a Peter Cabadaj, program spestrili svojím vystúpením chlapi zo súboru Matičiar z Kozároviec.

MATICA POZDRAVUJE JARMOK

9. 9. 2017 – Počas Trnavského jarmoku sa uskutočnilo viacero akcií priamo na Trojičnom námestí v Trnave, čím sa jarmok a Národné matičné slávnosti prepojili. Na pódiu sa postupne vystriedali Dychová hudba Kesanka z Bánova, Slnečnica z Dunajskej Stredy, Geľovianka zo Sebechlieb, Važinka zo Šoporne, Liptáci z Ukrajiny a Rešovian z Bardejova.

HAVIAR
ROŽŇAVA
SLOVAKIA

TRDELNÍK

Haviar
Rožňava

FUTBALOVÝ MATIČNÝ TURNAJ

9. 9. 2017 – Jedným z podujatí bohatého programu Národných matičných slávností, ktoré sa konali v Trnave bol i futbalový turnaj. Dejiskom športového zápolenia bolo v sobotu 9. septembra trávnaté ihrisko na Strednej odbornej škole elektrotechnickej. Pozvanie okrem mužstva Matice slovenskej a Trnavského samosprávneho kraja prijalo i družstvo zložené zo starostov Združenia miest a obcí, región JE Jaslovské Bohunice. Zápasy sa hrali na hádzanárske bránky podľa pravidiel malého futbalu systémom každý s každým. Víťazom turnaja sa stalo mužstvo Trnavského samosprávneho kraja, na druhom mieste skončila Matica slovenská a tretie mieste obsadili starostovia.

FOLKLÓRNE MATIČNÉ SLÁVNOSTI

9. 9. 2017 – Šesť folklórnych vystúpení sa odohrala aj v City arene v Trnave. Vystúpili tu súbory Geľovianka zo Sebechlieb, Rozmarín zo Šintavy, Jatelinka z Abrahámu, Nádej z Čárov, Matičiarky z Košíc, Harčare z Pozdišoviec, Robo Kazík a deti zo Šurian, Javorina z Prešova, Važina zo Šoporne, Lokčiansky pramienok a Hornooravskí mladí heligónkári z Námestova, Teplanka z Trenčianskych Teplíc, Drienka z Veľkého Záluzia, Valčan z Valče, Jeseň z Partizánskeho, Janíkovská studnička z Janíkoviec, Lidovec zo Solčian, Porubjan z Porube, Harčare a Harčarki z Pozdišoviec, Liptáci z Ukrajiny, Haviar z Rožňavy, Tamburáši Zametski koren z Rjeky a Dychová hudba Kesanka z Bánova.

NÁRODNÉ
MATIČNÉ SLÁVNOSTI

NÁRODNÉ

VŠADE DOBRE, V TRNAVE NAJLEPŠIE

9. 9. 2017 – Ďalším z vrcholov Národných matičných dní bol galaprogram v Divadle Jána Palárika v Trnave. Vystúpili na ňom spevokol bradla, detský folklórny súbor Trnavček, Tamburáši Zametski koren z Chorvátska, súbor Haviar z Rožňavy, Základná umelecká škola M. Sch. Trnavského, skupina Cabo a FS Trnafčan. Chorvátsky súbor sa na galaprograme neocitol náhodou, pretože počas matičných slávností bolo podpísané memorandum medzi slovenskou a chorvátskou maticou. Počas galaprogramu Predseda TTSK Tibor Mikuš odovzdal Pamätné medaily predsedu TTSK trom chorvátskym činiteľom – veľvyslancovi Chorvátskej republiky na Slovensku Gjurovi Deželićovi, autorovi knihy o Štefanovi Moyzesovi Alojzovi Jembrichovi a zakladajúcemu členovi Matice slovenskej v Záhrebe a terajšiemu podpredsedovi Zlatkovi Jevakovi. Za upevňovanie spolupráce medzi národmi bol v ten deň ocenený aj Ján Foltín. Cena predsedu Matice Slovenskej in memoriam bola udelená Miroslavovi Náhlikovi.

LIPA GENERÁLA M. R. ŠTEFÁNIKA

10. 9. 2017 – za účasti predsedu Matice slovenskej Mariána Tkáča, prvého podpredsedu Matice slovenskej Viliama Oberhausera, predsedu TTSK Tibora Mikuša, zástupcov cirkvi a občanov položili delegácie vence k Pamätníku generála Milana Rastislava Štefánika v Trnave. Túto udalosť bude pripomínať Lipa generála M. R. Štefánika, ktorú po kladení vencov zasadili v blízkosti jeho sochy.

Pamätník Milana Rastislava Štefánika v Trnave je dielom nestora slovenského moderného sochárstva, Trnavčana Jána Koniarka, ktorý má so Štefánikom rovnaký dátum úmrtia. Sochu v životnej veľkosti považujú odborníci za jednu z najvernejších podôb Štefánika spomedzi známych pomníkov a pamätníkov.

Spomienka na biskupa Štefana Moyzesa

10. 9. 2017 – Položením vencov k Pamätnej tabuli biskupa Štefana Moyzesa na budove Marianum, ktorá je súčasťou Arcibiskupského úradu Trnavskej arcidiecézy, pokračovali Národné matičné slávnosti. Okrem zástupcov miestneho odboru Matice slovenskej sa ho zúčastnili predseda Matice slovenskej Marián Tkáč, predseda TTSK Tibor Mikuš a emeritný arcibiskup Trnavskej arcidiecézy Ján Sokol.

Pamätná tabuľa biskupa Štefana Moyzesa (1797-1869) je na budove osadená od roku 1928. Jej autorom je Ladislav Majerský.

Vyhodnotenie Národných matičných slávností

10. 9. 2017 – Nedeľa sa v Divadle Jána Palárika niesla v duchu vyhodnotenia Národných matičných slávností, ktoré sa konali pri príležitosti 154. výročia založenia Matice slovenskej v Trnave. Účinkujúci a návštevníci sa rozlúčili s Trnavským samosprávnym krajom na Trojičnom námestí folklórnymi vystúpeniami. Zároveň bola v trnavskej Katedrále sv. Jána Krstiteľa celebrovaná slávnostná svätá omša. Veľké ďakujem dostali organizátori tohto veľkolepého podujatia. Pamätné medaily a ďakovné listy Matice slovenskej si odniesli predseda kraja Tibor Mikuš, Juraj Štaffa, Pavol Tomašovič, Jaroslav Gustinák, Libuša Klučková, Branislav Kohút a ďalším, ktorí pridali ruku k spoločnému dielu na osoh nás všetkých.

ĎAKOVNÝ LIST

SPOLOČNÉ AKTIVITY
TTSK A MATICE SLOVENSKEJ

KULTÚRNE PODUJATIA TTSK
A MATICE SLOVENSKEJ

1150 VÝROČIE PRÍCHODU
SV. CYRILA A METODA

200. VÝROČIE NARODENIA
ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

200. VÝROČIE NARODENIA JOZEFA MILOSLAVA HURBANA

Rok Jozefa Miloslava Hurbana bol v Trnavskom samosprávnom kraji vyhlásený 6. októbra 2016 pri príležitosti Dňa Trnavského samosprávneho kraja. Rok Jozefa Miloslava Hurbana vyvrcholí 5. októbra 2017 – opäť pri príležitosti Dňa TTSK. V roku 2017 sme si preto pripomenuli toho slovenského vlastenca mnohými akciami a konferenciou s názvom Aktuálnosť odkazu Jozefa Miloslava Hurbana pre našu občianosť a budúcnosť venovanou jeho dielu.

KONFERENCIE VENOVANÉ DEJATEĽOM

Konferencie nadväzujú na predošlé aktivity Trnavského samosprávneho kraja. Najmä3 ostatné štyri roky sa viažu na tri mimoriadne udalosti z našej histórie. V roku 2013 to boli 1150. výročie príchodu slovanovslovcov Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy, v roku 2015 dvojtisíc výročie narodenia ľudovíta Štúra a tiež rovnaká výročie Jozefa Miloslava Hurbana. Chceme odovzdať svedectvo dnešnej doby o dedičstve, ktoré nám bolo zverené. Organizovať sme preto konferencie, vydať zborníky, aby ich závery ostali v tlačenej forme k dispozícii pre budúce generácie.

PODPORA MATIČNÝCH AKTIVÍT GRANTOVÝM PROGRAMOM TTSK

Trnavský samosprávny kraj v rámci svojho grantového programu podporil matičné aktivity v rokoch 2006 – 2017 sumou 24 000,- Eur.

Celkovo podporil 60 projektov miestnych zborov a domov Matica slovenská v Trnavskom samosprávnom kraji. Finančné prostriedky boli využité na podporu ľudových tradícií a propagáciu kultúrneho dedičstva našich predkov.

PROGRAM NÁRODNÝCH MATIČNÝCH SLÁVNOSTÍ

ŠTVRTOK, 7. SEPTEMBRA

10,00 h
Tematické verejné zasadnutie
slovenskej zbor Matice slovenskej v Rumunsku
Slovenské gymnázium, Gymnázium
slovenskej jazyk a literatúry
slovenského jazyka a literatúry
slovenského jazyka a literatúry
slovenského jazyka

Národné matičné slávnosti Trnava 2017

Tibor Mikuš a kolektív

Fotografie: Juraj Štaffa, Ivan Krajčovič, Martin Michalík, Peter Babka
Vydavateľ: Trnavský samosprávny kraj
Náklad: 250 kusov
ISBN: 978-80-89759-45-3
Vydanie: prvé
2017